

(بەد خەوى)

-1-

- كورش ئەم شىعرەى مەھوى زۆر جوانە كەدەئىت:

بەئاوى تىگەين ئىمە دونيا... كەچى ھەر سەرابىك بوو
ھەموو دەچىن بەخىنكان و لەوشكىشە مەلەى مەخلوق

راستە دۆست شىعەرىكى دىگىرە

- لای من ھەردىگىر نىيە، بەلكو زۆر كات دىگەرە و ئەمخاتە شوئىنىك كە خۆم زۆر بەبچوكى ئەبىنم،
بەشىۋەيەك كەبەزەيم بەخۆمدا دىتەو، لەبچوكى خۆم و لەگەرەى گەردوون سەرم سوردەمىنىت،
ئىمە زۆر كەم ئەبىنەين و ئەم وىنەيە زۆر لەوگەرەترە باسما كىردوۋە تائىستا
ھەق بەتۆيە، لەراستىدا منىش واى بۆ دەچم كە ئەم ژيانە ھەر ئەو تۆزە نىيە كەدەبىنەين و زىاترە
- بەلام كورش ئەوھى زۆر جار ئازارم ئەيات ئەوھى كە دەبىنم لەسەر دىنەيەك شت بەسادەى و
بەلەپروۋى لەملاولا قسەئە كرى بى راۋەستان ، بى پرسىار..

راستە بەلام گرنگيان بى مەدە

- گرنگىشان بى نەدەم ئازارم ھەر ئەدەن بەشى خۆيان، من وەك خۆم لەسەر ھەموو شتىك پرسىارم
ھەيە ، ئەمە ئە كرى نەخۆشەك بىت بەراى تۆ؟

نا من واى بۇناچم

- بەلام من واى بۆدەچم ، زۆر پرسىار كىردن لە كۆى جومگەكانى_ تاك شتى_ قسە گەلى وەك ناتەواو ،
زۆر بلى ، شىت .. ھتەدى بۆ من ھىناۋە بەدىارى ھەمىشە

ممم! بەلام بەو شىۋەيە ئەبى خۆت بزانى كە ناگونجى ئەو شەرابەى دانايان وەك مىرات بۆ ئىمەيان جى
ھىشتوۋە دەرخواردى ھەموو كەسىكى بدەين

- مەبەستت چىيە؟!

مەبەستم ئەوھى ئەو قسانەى تۆ لەسايەى خويندەنەو و تىفكرىنەو دەيان كەيت لەگەل كەسانى تر
حەقىقەتۈچكەن ھەندىكىان، جا پىدانى ئەم ھەقىقەتۈچكەنەش بەيە كجار بەكەسىك ، ئەشى وەك چۆن
ئاوى روون گۆرا بەشەراب بەكەرەمى يشوع، ئاۋھاش شەرابى ئەم ھەقىقەتۈچكەنە لەسەردەستى تۆ
بگۆرپىت بەژەھر، ئەوانىش ھەقى خۆيانە توندئاۋو بن لەگەلت كە دەزانن خەرىكى ژەھريان دەرخوارد
ئەدەيت.

- مەبەستت لە ھەقىقەتۈچكە چىيە كورش؟!

مەبەستم لە ھەقىقەتۈچكە، قسەى بەكارھاتوۋى روون و چەسپاۋە، چەسپاۋىك كە گرنتى چەسپىنى
ھەمىشەبىيانت بۆ ناكەم، بەلام وادەرئەكەون ، بۆنمۇنە:

وەك يەك كۆيەك يەكسانە بەدوۋ

يان دۆست ھەر دۆستە
كورش ھەركورشە
دۆست ناگونجى كورش بى
كورشيش ناگونجى دۆست بى
ئەمە بۆ شتى تىرش ئەگونجى بىلەين ، بۆنمونه بۆ مەسەلەى بوون و نەبوون ، بوون ھەر بوونە،نەبوون
ھەر نەبوونە،بوون ناگونجى نەبوون بىت،نەبوونىش ناگونجى بوون بىت

-شتى تىگەشتم كورش، ئەى مەبەستت لەوہ چىيە كە ئەلئيت ئەم ھەقىقەتانە ئەشى وەك ژەھريان
لى بىت لەكاتى گفتوگۇدا؟!

باسى قەومەكەى جەنگەلى جوديت بيرە كە بۆم گىرايتەوہ و وتم باوہريان بەوہ بووہ كە خودا لەسەر مانگە
و كە لىشيان ئەپرسين بۆ خواوہندەكەتان ديار نىيەو نابىرى،ئەيان وت ئاخىر لەپشى مانگەوہ ئاكنجى بووہ و
ئىمەش مانگ پىشى تى كىردووين؟
- بەلى باشم بيرە..ئى؟!

ئى دۆست.. واى دانى من و تۆ ئەچىنە سەرمانگ، چەندىن سالى لەوى ئەمىنەوہ و سەردانى پشت و پىشى
مانگ ئەكەين و ئەگەرەين، ھەموو جىگايەك سەر پىدادەكەين وەك گەشتيارىكى _چىژ و عىلم و سەركىشى
تەلەب، خودا نابىنەوہ و ھىچ ئاسەوارىكىش لەويندەر نادۆزىنەوہ، دواى بىينەوہ و بلىين ئەرى گەلى
جەنگەلى جودى نشين ئىمە چووينە سەرمانگ، ژىرمانگ، بن مانگ، پشت مانگ، پىش مانگ، گشت مانگ!
ھىچمان نەدى ، خوداى چى و شتى چى؟! بەراى تۆ بەرخوردىان تەكمانا چۆن ئەبى؟

- ئاورومان ئەبەن ، كورە لەوانەيە ھەر بمانكوژن كورش
ئى دۆست ئەمە لاى خۆيەوہ ھەقىقەتەكە بەوانى ئەلەين، بەلام ئەوان وەك ئەوہى ژەھريان لەنىو برىژين و
ژەھراويان كەين بەگژماندا دىن، كەواتە لەم كاتەدا ھەقىقەت ئەبىتە شتىكى ترسناك..ھەقىقەت وەك
پەرچەمىكى سى ئەكەوئە لاى ئىمە و برواگەلى ھەلەى ترسناكىش ئەبىتە پەرچەمىكى رەش و ئەكەوئە
لاى قەومى جەنگەلى جودى، ئەم رەش و سىپەش بەيەكەوہ ھەلناكەن و نابنە يەك ھەرگىز، ھەر لەرووى
جوانىشەوہ جوان نىيە و من باوہرم بەوہيە كە ئىمە بەجياوازيە كانمانەوہ ناشرىن، وە لەسەرىشەوہ وتم
من منم و تۆ تۆيت ، تۆ ھەرگىز ناگونجىت من بىت ، منىش ھەرگىز ناگونجىت تۆبم.
دۆست ھەمىشە لەبازدان و راواراويندا بۆيەنە بوو لەگەرمەى مناقشەى بابەتەكدا زۆر بەھەرزەيەوہ
دەيتوانى باز بداتە سەر شتىكى تر

ئەمەش منى بىزار ئەكرد زۆر جار و ھەندى جارىش مايەى خۆشى و پىكەنىنم بوو
بۆنمونه، لەباسى فەلسەفە و ئەفلاتون و ئەرستوۋە من دەچوومە قولاي بابەتەك و ئەو لەناكاو ئەپەرييە
سەر ئەوہى كە مۇبايلىكى تازە ھاتوۋە و شاخى وايە و بالى وايە و ئەشيەويست بىيەسىتەوہ بەباسە
فەلسەفەكەوہ!

ئەو كات دۆست، كاتى نمونەى ترسناكى ھەقىقەتم بۆباس ئەكرد، تەواو نوقمى تىرامان و بىدەنگىەكى جوان
بوو بوو، بەلام لەناكاو بىدەنگى شكاند و بازى دايە سەر بابەتەكى تر و وتى :

شەوان خەوم باش نىيە كورش !

بۆچى؟ خۆنەخۆش نىت؟

- نا بەلام جارى واھەيە ئەچمە بىركردنەوہى قولەوہ و خەو لەچاوم ئەتۆرئىت، يان چاوم لەخەو
ئەتۆرئىت_ ئەمەى بەدەم بزەيەكەوہ وت_

بۆنمونه دويئى شەو ھەم بەزەحمەت خەوتەم و ھەم خەوى ناخۆشیشم بىنى ، بەشيۆەيەك كە
دووچار خەوتەم و دووچارىش بەخەبەرھاتم!
جا ئەو ھەم كەى شتېكى ھىندە خراپە دوست ؟ منىش بەوشىۆەيەم زۆرچار ھەلدەستم لە خەو دەخەومەوہ..
-واتە تۆش بۆت پېشھاتووە بخەويت و لەناو خەونەكەشتدا بخەويئەوہ و دواتر بەخەبەر بېئیتەوہ
ھەر لەناو خەونەكەتدا و دووبارە بەخەبەر بېئیتەوہ!!!
ئەوہ تۆ دەلييت چى بۆ خاترى ئاسمان؟!

- ئى روونە ئەليم چى ...
من.. لەويدا كورش راى گرتەم وتى:
بۆستە يەك دەقە
دايكم تېل ئەكات
ئەلوو.. سلاو داہە
بەئى واخەريكم دەگەمەوہ مالى
نانا.. ھەر بەپەرەكەيەوہ بىكوئېنە، خۆ من دەرخوادرى كوندەپەپويەكى ترى ئەدەم
زۆر باشە بۆم دانى تا ديمەوہ

دواى داخستنى تېلەكە، ھەولم دا مناقەشەكە بېرېنمەوہ و واز بېنم، چوون خەريك بوو ئەگەشتە
شويئىك لەبىركردنەوہ كە لە ھىچ حالى نەدەبووم ، پەرتى پەرت بووم بەدەست گېرآنەوہكانى دۆستەوہ
بەلام دۆست ھەر بەردەوام بوو ، وادياربوو وەك زۆر بەى جارەكان نەيدەويست ئەم باسەكە بېرېنئیتەوہ،
يان بە ويجدانانەتر بيمەگو ، نەيدەويست بەكالى و كرجى وازلەباسەكە بېئيت و ئەويست ھەرچونيك
بووھ خەتمى كەلامى خۆى بكات
-باشە كورش، ئيمە چارەكە سەعاتيك ريمان ماوہ باپيت بلیم چيم لى بەسەر ھات دويئى شەو
كەوتە پيشم و راى وەستانم و بەدەم بزەيەكەوہ دەستېكى لەسەر سنگم دانا و وتى :
ئادەى! ئى! تەواو! راستيە و خەو نيبە!

وتم ئەكرى خيرا قسەكانت بكەيت و ھىندە ھەليت و پەليت نەلييت
-باشە تەواو كورش دويئى شەو تا سەعات 15:3 دەقە خەو نەچووە چاوم ، بەلام لەدواتردا ئاگام لى
نەما! واتە لەناكاو خەو بردمىەوہ، يان بەجۆريكى تر بلیم خەو وەك ھىزىكى لى وینە بردمىە شوئىكى
وینەدار، كە ھىچ لەرەنگەكانى ئەو شوئىنە حاليم نەدەبوو، قسەكان بەدەستى خۆمە لە نيو خەو كەدا
بەلام شىوازی بەرپۆەچونى خەو كە نا ھەروەك چۆن لەژيان و بەخەبەرى و واقيعيشدا رەفتارو
گوفتارەكان كە دەيانكەم و دەيانلیم بەدەستى خۆم بەلام وینە و بەسەرھات و پيشھاتەكانى ژيان نا.
وہئەمەى ئىستا بۆت باس ئەكەم يەك تكات لى ئەكەم بە ھەليت و پەليت لیم وەرەگرە، دوو
تكاشت لى ئەكەم بە پەخشان و شيعر و رەوانىيى لیمى وەرەگرە، چوون ھەر بەراسى تا ئەم
دەقەيەش زۆر كاريگەرى جى ھىشتووە لەسەرم...

باشە قسە بكە خيرا دريژەى مەيەرى واخەريكە دەگەينەوہ مالى
ئەو ئىوارە قسەكانى دۆست تەواو منى خستە گىژاوى بىركردنەوہوہ ، بەراستى تەواو شوك بووم نەم دەتوانى
ھىچ ليكدانەوہيەك بۆ قسەكانى وى بكەم ، گەشتينە نزيك باخى گشتى و كەوتە گېرآنەوہى بەسەرھاتى
دويئى شەوى ، بەشيۆەيەك كەوتە نيو ئەو باسەوہ و منيشى راكيشا لەگەل خۆى، كە مائەوہم ئاگادار
كردەوہ ناچمەوہ و درەنگ ئەكەوم و كاريكى گرنگم بۆ ھاتۆتە پيش..

بهه ر حالیک بوو دوست بهم شیوهیه هاته گوئه و ئیواریه:

- کورش

زۆرچار لە خەمدا قسەم کردوو لە گەڵ خۆم و لە گەڵ کەسانی ناو خەو کە شەم بە شیوێهێک رێک وەک واقع و وەک ئەوێ بە خەبەر بێم ، بە دێی خۆم و بەو شیوێهێی کە دەمەوێت پرسیارم کردوو و لێیان و قسەم کردوو.

تەنانت زۆربەى جارى كانىش كە خەون دەبينم و خەونە كە زۆر نا خۆشە
بۆنمۇنە كە سىڭى دەموچا تارىك و گەورە بە دوام كە وتووە يان لەسەر بانىڭى بەرز كە وتوومە تە خوار
يان كاتى فرىوم، بەر سىمى گەورەى كارەبا كە وتووم، يان چەند كە سىڭى بەزۆر بردووميان بەرەو سە
كۆى سەر برىن، بە پىكە نىن و بە دل خۆشىيە كەو لە خەو كەمدا بە خۆم وتووە "هېچ نىيە تۆزىڭى
تەرخە بەرم دەبىتتەو و ئەمانە هەمووى خەون و راستى نىن " ئىتر هەر واش بوو..
منىش وام لى بەسەر هاتووە..ئى؟!

ئىھەندى خەۋىنىش ھەبۈۋە ھېندە لەراستى چوۋە نەم توانىۋە و فرىا نەكە وتووم بلىم بەخۇم خەۋە و ھېچ نىيە خەبەرم دەبىتتەۋە ، بۆنمۇنە دوئى شەو
لە خەۋىندا بەئاسايى ۋەك چۆن رۆژانە ئەجمەۋە بۆمأل ، ئاۋھا ئىۋارى درەنگ چوۋمەۋە ، دايكىم
بىنى جىاۋاز بىنىم ، جەلەكانى رەش بوۋ لەچكە كەشى كەلەملىدا بوۋ رەش بوۋ، برۆ و برژانگ و قزى
رەش بوۋ ، نىنۆكەكانى بۆيەپى رەشى لىدا بوۋ، خەرىك بوۋ كەۋچكى لەنىۋ مەنجەلئىك يادەدا لەسەر
ئاگرەكە كە پەلەۋەرىكى پاكەنە كراۋى كەلە زلى مل قايم بەقەد قايمىنى لاشەكەى خۆى تىدا بوۋ،
سەيرم لى ھات ، وتم دايە ئەۋە چىيە لەنىۋ ئەۋ مەنجەلەدا؟
جۋانى نەدامەۋە!

سەيرىڭى ئىيو مەنجه ئەكەم كەرد بەوردى ، چاۋى كراۋە بوو ئاگرە كە و ئاۋە كولاولە كە خەرىك بوو كە فى لەچاۋە شىۋاۋە كانى پەلەۋەرە كە دەھىنايە دەرەۋە.. بى ئەۋەى خۆم بمەۋىت و ھەرۋەك چۆن يارىزانىڭى شەترەنج بى ئەۋەى پرس بە خانەى شەترەنجە كە بكات دانەى شەترەنجە كە ئەجولنىيت بەدنى خۆى ئاۋا فەزەى خەۋەكە بىردىمىيە ھالىڭى بى باقى و لەيىرچوۋنەۋەۋە دەرھەق بەۋ دىمەنە نەشرىنەى پەلەۋەرە كە كەلەنىۋ مەنجه ئەكە بىنىيۋوم و خۆم لەلەيە كى تىرى چىشتخانە كەدا بىنىۋە، دايكەم بەھەمان ۋىنە لەسەر مەنجه ئەكە خەرىكى پەلەۋەرە كە بوو، پىك ئەتوت رىڭى زۆرى لەۋ پەلەۋەرەيە و ئەيەۋى تاگەردى بىمىيت كەۋچى لىدات!

ۋەتەنم ئەمرۆ زۆر جوان خوت گۆريۋە دايە

جوابی نہ دامہ وہ!
وتم بچی تھم گونجاندنہ ت لہ جل و بہرگ و رہنگی سہرتدا بہرہش کردو وہ
جوابی نہ دامہ وہ!

بِیْ وَهْلَامٍ وَهَرِگَرْتَن وِ بِيْ ئِهَوَهی نَارِهَزای دهر بِرِم ، به سهر پلِیکانه کانداسه رکه و تم و چوومه ژووره که ی
خَوَم، له سهر سیسه مه که م راکشام
هِنْدِه ماندوو بووم

که هەر زوو کۆی گشتی وینەکانی ناو خەوه کەم بێدەنگ بوون و منیش چاوم چوویە خەویکی تر، لەنیۆ ئەو خەوه مەدا کە خەو بردبوومیەوه دووبارە خەوم بینیەوه لەمالیکی تاریکدا پایاویکی چەرم لەبەری دەموچاوە بێنراو دوام کەوتیوو، من بەخێرای و هەناسە برکێوه رамدە کرد و هەموو هێزی

قاچی خۆم خستبوويه کار تا نه مگر یته وه و ئەویش به خێراییه کی زۆر به دووم کهوتبوو سات به ساتیش نیوانمان که متر ده بوویه وه ، له ناکاو گه شتمه سه ربانی خانویه ک، دهره وه ته وای تاریکبوو و ئەویش گه شته سه رم له ترسدا خۆم فره یایه خواره وه بۆ سه ر کۆنکر یتیک ، پێش ئەوه ی بده م به ئەرز ه که دا و مێشکم بپژیت ، به تووندی له خه و رابوو و سه یرم کرد سه عات 3:15 ده قه ی شه وه زۆر تاریک بوو ریک له خۆشیدا هه ستامه وه و چووم بۆ لای ته رمۆزی ئاوه که تا که می ئاو بخۆم، دیار بوو دایکم و ئەوان خه و تبوون و کاتیکیش من خه و تبووم بۆ ناخواردن خه به ریان نه کردبوومه وه، ماله که بۆنیک ناخۆشی لی ده هات .. به خێرای شتی هات به مێشکدا ئەوکات وتم تۆبلیت ئەو په له وه ره پیسه یان خواردی ئیواره کاتی من خه و تووم!

به لام هه رزو وازم له بۆنی ناخۆشی ئەو پرسیاره هیئا و به هه رحالیک بوو ده ستم بۆ دۆلکه ی ئاوه که برد و له بهر شیر ی ته رمۆزه که دا رام گرت تا پر بییت و که می گه رووی وشکم که له ترسی پیاوی نیو خه وه که مدا ببو به په لاش ته ربکه مه وه، سه یرم کرد هه ر هه مان ئەو پیاوه ی له خه ونه که دا دوام که و تبوو له پشتمه وه وه ستاوه و دیار بوو هه ر له و کاته وه دوام که تبوو له خه وه که دا ماندوو بونه که ی نه برابوو یه وه و گویم له دهنگی هه ناسه برکی بوو، له پشتمه وه و منیش په رداخی ئاوه که به ده ممه وه وشک بوو بوو هه ر ئەوکات بۆم ده رکه وت که دوام که و توه بۆ جیهانی راسته قینه و واقع و له گه ل خۆمدا که هاتمه دهره وه له بازنه ی خه وندا هاتوه له گه لم!

ئیتر وتم ئەمه راستییه و ته وای کاتی رۆح ده رچوونمه گه شتبوومه لوتکه ی "تۆقین"

هه ر که ده ستی لی نزیک کردم ه وه لاشه م سارد بوویه وه وه کو لاشه ی مردوو ، پێش ئەوه ی ده ست بدات له قژم هه ستم به گه رمی و سات به سات نزیک بوونه وه ی ده ستی ده کرد به ره و لاشه م ، له و کاته ی که ته وای خۆم دابوو به ده سته وه و ئیتر هیز نه مابوو له لاشه مدا له ناو عاره قیکی زۆردا به راستی راجله کام و گویم له دهنگی قۆری و پیا له کان بوو که دایکم چای تی ده کرد.

بۆیه چه ند ده قه یه ک له ترسدا نه م ده ویرا هه ستمه وه

تاته وای بۆم روون بوویه وه که به یه کجاری به خه بهر هاتوومه ته وه.

که زانیم ته وای تییه ری و کابوس بووه له خۆشیدا چووم به ئاوی سارد ده موو چاوم شۆرد و رۆشتمه لای دایکم ، که دایکم بینی ده توت چه ندين ساله نه م دیوه هینده به په رۆشه وه لیم ده روانی وه ینده ترس چوو بویه لاشه م

دایکم بینی بی ئەوه ی هیچ ره نگینگی ره شی به خۆیه وه کرد بییت، پرچیکی جوانی خورما یی وه ک هه موو کات، نینۆکیکی هه ر به سروشت په مه ی و کراسیکی ته خت مارۆنی گۆل زه ردی له بهر بوو

به خۆم وت ئای چ خۆشییه کی تیدایه ژیان!

وای دایکم چه ند جوانه!

تۆ سه یر پیا له کان چه ند پاکن، من بۆ هینده خه م سارد بووم له خه و نمدا و نه مپرسی له دایکم ئەوه بۆچی هینده به قیزه ونی ئەو په له وه ره ت به په ره وه کردۆته نیو ئەو مه نجه له، کورش باوه رنا که یت که چه ند خۆش به خت بووم که خه وه که م راست نه بوو ، چه ند شاد بووم که دوا ی ئەو هه مووه نا ره حه تی و ترسه گه رامه وه نیو ئارامی و دوونیای روناکم بینیه وه . هه موو شته کانم جوانتر ده بینی.. وتم به خۆم:

من چه ند ناشو کرم به رامبه ر به رووناکی

من چه ند بی شعورم به رامبه ر به شته جوانه کان

ئەي كەي ئې بەيە كجاری راجله كيم و درك به " حەقیقەت " بكەم ؟!
كورش پيم بلي ، ليكدانهوهي خوتم يي بلي سه بارەت به مه
دهي تكايه ؟ توش شتي وات لي به سه رهاتووہ ؟!
چاوه كاني كورش ، وهك ئەئماس دەبريقانہوہ
بەتامە زرؤييەوہ چاوهري بووم شتي بليت
هەركە وسيتي قسەبكات

لەو كاتەدا راجله كام..
سەيري كات ژميرم كرد كات 3:15 شەو بوو
كەم ييرم كردهوہ و وتم چەند خۆشە ئەم گفتوگۆيەي نيوان كورش و دۆست لەراستيدا بوايە و منيش
لەگەليان بەژدار بوومايە... گلۆپەكەم كورژاندەوہو بەئارامی چاوم ليك نا